

WERKBLAD 2-3

Creatief verzet

Inleiding

Deze opdracht gaat over creatief verzet. Wanneer een mens niet de ruimte krijgt om gevoelens en gedachten te uiten of het eigen leven zelf in te richten, zoekt hij/zij andere wegen, soms via kunstzinnige expressies. Wanneer iemand zich zwaar onderdrukt voelt, komt die meestal *actief* in verzet. Dat kan op vele manieren. Door in discussie te gaan, door te protesteren of te demonstreren. Maar wanneer dat te weinig effect heeft of niet mag, volgen andere vormen van verzet.

Vragen:

1. Welke vormen van actief verzet komen spontaan in je op?

---

2. Hoe kun je 'creatief verzet' onderscheiden van andere vormen van verzet door middel van specifieke kenmerken? Creatief verzet wordt gekenmerkt door:

Creatief verzet en kunst

Mensen kunnen zich op een creatieve manier verzetten tegen onderdrukking. Met name kunstenaars zijn in staat om in teksten, beelden en performances onderdrukking zichtbaar en hoorbaar te maken. Vanzelfsprekend is niet alle kunst bedoeld als een daad van verzet, maar 'creatief' verzet kan wel extra effectief zijn, omdat de mens er soms dieper door geraakt wordt dan door politieke uitspraken of meningen.

Opdracht

Hieronder presenteren we vier bekende kunstenaars. In hun werk tref je vaker vormen van 'creatief verzet' aan. Ze wijzen – direct of indirect – op misstanden in onze samenleving of naar verschrikkelijke toestanden elders in de wereld of in het verleden.

Vervolg WERKBLAD 2-3

---

1. Lees onderstaande korte beschrijvingen door.
2. Maak een keuze voor een van de kunstenaars.
3. Ga naar de aangegeven internetpagina's en bekijk het daar gepresenteerde materiaal.
4. Schrijf een korte beschouwing (400 woorden) over het werk van deze kunstenaar en beschrijf of en hoe er sprake is van creatief verzet.

Vragen die je bij het schrijven van je beschouwing kunnen helpen:

- Wat is het thema van deze kunstenaar?
- Voor welke kunstvorm kiest de kunstenaar?
- Wat maakt de kunstenaar zichtbaar in het kunstwerk?
- Draagt de kunstenaar daarmee een bepaalde boodschap uit? Welke?
- Kun je dat 'verzet' noemen en waarom?

GEBRUIK DE
QR-CODES OM
MEER TE WETEN
TE KOMEN

Lieke Marsman

Dichter des vaderlands (2021-2022) Lieke Marsman beschrijft haar gedachten over 'woede, poëzie en politiek' uitgebreid op haar eigen website. Ze betreft daarbij ook persoonlijke ervaringen, zoals het feit dat ze door de ziekte kanker werd getroffen. Haar teksten en performances hebben zeer diverse thema's, maar ze schrijft soms ook op verzoek van bepaalde organisaties. Zo schreef ze voor de viering van de bevrijding op verzoek van het dagblad Trouw het gedicht 'Verzet'.

Gershwin Bonevacia

De Amsterdamse stadsdichter van 2019 werkte mee aan de presentatie van de tentoonstelling 'Een graf in de wolken'. Hij schreef een spoken word over 'Todesfuge' (zie werkschrift p. 6 en de video-oproep op Celan.nl). In workshops besteedt hij aandacht aan allerlei vormen van expressie door middel van taal, ritme en klanken. Ga naar www.gershwinbonevacia.nl en doe onderzoek naar zijn werk.

Typhoon

Rapper Glenn de Randamie die bekend is onder de naam Typhoon licht in meerdere interviews de achtergronden van zijn werk toe. Zijn persoonlijke leven, zijn godsbeeld, zijn kritiek op toestanden in de wereld komen aan de orde. Tijdens het Bevrijdingsfestival Overijssel (2021) vertelt hij over verschillende onderwerpen die hij op een actuele manier kritisch aan de orde wil stellen.

Banksy

Werken van de geheimzinnige kunstenaar Banksy duiken overal op. Niemand weet wie deze persoon is. Bekijk de video waarin Banksy vertelt hoe hij zijn kunst maakt. In je beschrijving kun je ook de graffiti van de bloemen gooiende man gebruiken (zie afbeelding).

